

■ خواست و اراده‌ی جامعه برای ما مهم‌ترین منبع سیاست‌ورزی است

■ کوردها باید در ساختن آینده سیاسی ایران نقش داشته باشند

■ فشار خارجی فرصت است، نه جایگزین مبارزه مردم

■ بحران اقتصادی بدون تحول سیاسی حل نمی‌شود

آرشیو

ارگان رسمی حزب حیات آزاد کوردستان / پژاک

آلترناتیو مجله‌ی سیاسی، ایدئولوژیک و اجتماعی
سال چهاردهم، دوره‌ی چهارم، شماره‌ی یازدهم

شهریور ۱۴۰۵

SEPTEMBER 2026

مرکز مطبوعات
حزب حیات آزاد
کوردستان

آثار نوشتاری، نظرات، انتقادات و پیشنهادات خویش را برای ما ارسال نمایید

تحریریه حق انتخاب و ویرایش آثار را برای خویش محفوظ می‌داند.

telegram:

[PJAKMEDIACENTER](https://t.me/PJAKMEDIACENTER)

Gmail:

PJAKMEDIACENTER@GMAIL.COM

مصاحبه‌ی اختصاصی با
ریوار آبدانان
(سخنگو و عضو شورای رهبری پژاک)

گذار از جمهوری اسلامی به یک جمهوری دموکراتیک

برای حفاظت از موجودیت خود و هم برای آنکه در کنار سایر مردمان و هویت‌های ساکن ایران در گذار از ساختار دیکتاتوری کنونی به سمت یک نظام سیاسی دموکراتیک، کثرت‌گرا و نامتمرکز در ایران مشارکت فعال داشته باشد. زیرا هیچ سناریوی سیاسی‌ای در ایران بدون مشارکت فعال جامعه نمی‌تواند به آزادی، دموکراسی، برابری و عدالت اجتماعی- زیست‌محیطی

آلترناتیو: پژاک طی سال‌های گذشته در برابر تغییرات سیاسی و اجتماعی ایران با شرایط متفاوتی روبه‌رو بوده است. امروز مهم‌ترین اولویت سیاسی پژاک در روژهاست چیست؟

ریوار آبدانان: با توجه به شرایط فوق‌بحرانی و جنگی در ایران، سازمان‌یافتگی حداکثری جامعه‌ی کورد مهم‌ترین اولویت ماست. هم

منجر شود. راه تغییر موقعیت کوردها از یک ملت تحت ستم به یک ملت دموکراتیک و هویت آزاد که جایگاه سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی‌اش در نظام حقوقی ایران آینده لحاظ شده

**احزاب می‌توانند ائتلاف کنند،
کار مشترک انجام دهند،
همپیمانی‌های کوتاه‌مدت
و بلندمدت در میان خود
ایجاد کنند اما قرار نیست
همه شبیه همدیگر و یکی
بشوند**

باشد، همین مشارکت فعال سیاسی است که از طریق سازمان‌یافتگی حداکثری امکان‌پذیر می‌شود

**آلترناتیو: تعدد نیروهای سیاسی
در روژها‌لات همواره یکی از موانع
شکل‌گیری یک موضع مشترک
درباره آینده سیاسی این منطقه
بوده است. پژاک برای ایجاد
همکاری پایدار میان این نیروها
چه راهکاری دارد؟**

ری‌وار آبدانان: تعدد نیروهای سیاسی اگر حداقلی از همگرایی، رفتار دموکراتیک و هم‌پذیری در میان این نیروها باشد، نه تنها امری منفی نیست بلکه مثبت است. احزاب می‌توانند ائتلاف کنند، کار مشترک انجام دهند، همپیمانی‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت در میان خود ایجاد کنند اما قرار نیست همه شبیه همدیگر و یکی بشوند. ما برای ارتقای همکاری‌ها و تداوم همپیمانی کوردستانی تلاش می‌کنیم. همه‌ی دغدغه‌ی ما این است که بتوانیم فرهنگ سیاسی منفی، حذف‌گرا و رقابت‌های ناسالمی که در گذشته میان احزاب بود را متحول کنیم تا انرژی و توانمندی این نیروهای سیاسی متعدد به خدمت جامعه‌ی کورد و آینده‌ای آزاد درآید. ما پیشنهاد می‌کنیم همه‌ی سازمان‌های کورد، سیاستی دموکراتیک، جامعه‌محور و به‌دور از رؤیافروشی و سهم‌خواهی را در پی بگیرند. رمز پیروزی کوردها در دموکراسی‌خواهی است نه در سردادن شعارهایی که فرسنگ‌ها با واقعیت‌های ژئوپولیتیک منطقه در تضادند. حل مسئله‌ی کورد از طریق شکل‌گیری یک ایران دموکراتیک و کثرت‌گرا امکان‌پذیر است. نباید این

و در جهت گذار از ساختار بحران‌زده‌ی موجود به یک نظام دموکراتیک، به‌شکل یکپارچه به حرکت درآیند. رمز رسیدن به آزادی، دموکراسی، برابری و عدالت اجتماعی-زیست‌محیطی

در ایران، همین است

آلترناتیو: اختلافات پیرامون جایگاه پژاک در کنگره آزادی

پژاک به یک گفتمان دموکراتیک باور دارد، خواست و اراده‌ی جامعه برای ما مهم‌ترین منبع سیاست‌ورزی است. ما حل مسئله‌ی کورد را در چارچوب یک ایران دموکراتیک جستجو می‌کنیم

ایران نشان داد که درباره مسئله روزگلات میان برخی نیروهای سیاسی اختلاف نظر وجود دارد. اختلاف اصلی پژاک با این جریان‌ها بر سر چیست؟

ریوار آبدانان: مسئله در اینجاست که متأسفانه برخی جریان‌ات کوردی هنوز با منطق سیاسی یک‌صدسال پیش

فرصت تاریخی را که با انقلاب ژن ژیان‌ئازادی برای کوردها فراهم آمده و شرایط سیاسی و نظامی منطقه‌ای تقویتش نموده، از دست بدهیم.

آلترناتیو: کنگره آزادی ایران در شرایطی شکل گرفته که اپوزیسیون ایران با مسئله پراکندگی سیاسی و نبود اعتماد متقابل روبه‌روست. پژاک با حضور در این کنگره چه هدف مشخصی را دنبال می‌کند؟

ریوار آبدانان: هدف ما این است که سیاست دموکراتیک، کثرت‌گرایی و تمرکززدایی را در اپوزیسیون ایرانی نهادینه کنیم. می‌خواهیم ارزش‌های ژن ژیان‌ئازادی در این کنگره سرلوحه مبارزات سیاسی قرار گیرند. از این طریق می‌توان از حالت پراکندگی و ازهم‌گسیختگی اپوزیسیون عبور کرد. ما به دنبال آن هستیم که کنگره‌ی آزادی به یک پلاتفرم چترآسای سیاسی برای مشارکت آزاد و برابر همه‌ی ملیت‌ها، زنان و به‌حاشیه‌رانده‌شدگان مبدل شود. هدفمان این است که بتوانیم تمام این ظرفیت‌های عظیم اجتماعی، حالتی سازمان‌یافته و همگرا پیدا کنند

می‌اندیشند. به عاملیت جامعه و ارجحیت اراده‌ی مردم بر خواست احزاب باور ندارند. به جامعه‌ی مدنی، آزادی زنان و اهمیت محیط‌زیست توجهی ندارند یا به گونه‌ای تاکتیکی و سطحی با این مسائل برخورد می‌کنند. عمدتاً به دنبال سهم‌خواهی از قدرت هستند نه فراهم‌سازی فرصت‌هایی برای آزادی جامعه. به همین دلیل گفتمان دموکراتیک را به شکل عمیق و جدی قبول ندارند. شاید در ظاهر با آن همراهی نشان دهند و حتی هویت کورد بودن را برجسته کنند، اما از این تاکتیک تنها برای رسیدن به سهم بیشتری از قدرت استفاده می‌کنند. ولی پژاک به یک گفتمان دموکراتیک باور دارد، خواست و اراده‌ی جامعه برای ما مهم‌ترین منبع سیاست‌ورزی است. ما حل مسئله‌ی کورد را در چارچوب یک ایران دموکراتیک جستجو می‌کنیم.

استراتژی و سیاست‌گذاری غلط، نتایج هولناک به همراه دارد. قتل‌عامی را که فلسطینی‌ها و مردم غزه دچارش شدند دیدیم. در برهه‌ای که جنگ جهانی سوم در خاورمیانه تمرکز پیدا کرده، نمی‌خواهیم مردم ما قربانی و دچار نسل‌کشی شوند. ما می‌خواهیم کوردها

هم از این پیچ خطرناک تاریخی سالم بیرون بیایند و هم در چارچوب یک ایران دموکراتیک به تمام آزادی‌ها و حقوق خود دست یابند. راه این، انزوای طلبی یا شعارهای رؤیافروشان‌های که برخی جریان‌ات به شکل هدفمند به خورد اذهان جامعه و فرد کورد می‌دهند، نیست. ما باید به شکل فعال در مبارزه‌ی میدانی علیه دیکتاتوری همراه سایر ملیت‌ها و هویت‌های ایران جای بگیریم و در ساختن ایران دموکراتیک آینده مشارکت فعال داشته باشیم. آزادی کوردها از این طریق امکان‌پذیر است. در یک نظام سیاسی پاسخگو و دموکراتیک که با مشارکت کوردها و دیگر ملیت‌های ساکن ایران شکل بگیرد، از طریق همپوندی (انتگراسیون) و قانون اساسی دموکراتیک می‌توان مسائل را حل و فصل کرد. وقتی فرهنگ و زبان کوردی و خودمدریتی سیاسی‌شان از لحاظ حقوقی به رسمیت شناخته شود و سازوکارها و ضمانت‌های قانونی برایشان در نظر گرفته شود، ساختاری نامتمرکز و فدرال ایجاد گردد و امکان برخورداری کوردها از رفاه و اقتصادی پویا در سرزمین خودشان فراهم بیاید، قطعاً همه‌ی مسائل حل می‌شوند. این امر

برای ترک‌ها، بلوچ‌ها، لر‌ها، گیلک‌ها، عرب‌ها و دیگر هویت‌ها هم صدق می‌کند

اجتماعی و مشارکت مردم را نشان داده است. به نظر شما مهم‌ترین چیزی که جامعه روزهاست می‌تواند از این تجربه بیاموزد چیست؟

ریوار آبدانان: اینکه انقلاب صرفاً جابجایی قدرت نیست؛ مهم این است که شیوه‌ی زندگی، خرد جمعی، روابط اجتماعی و نوع سیاست‌ورزی ما در روند انقلاب متحول شود و به نهادسازی دموکراتیک دست بیایم تا جامعه در درون خویش به خودمدیریتی دست پیدا کند. همچنین این درس بزرگ را فرا گرفتیم که می‌توانیم با قدرت‌های جهانی به‌شکل تاکتیکی همراهی کنیم اما تا وقتی که یک برنامه‌ی ضمانت‌شده برای بر سرکار آوردن یک نظام دموکراتیک کثرت‌گرا در ایران و اختصاص یک جایگاه سیاسی به کوردها نداشته باشند، نمی‌توان انتظار داشت که آن‌ها یک متحد استراتژیک برای کوردها و دیگر مردمان ایران باشند

آلترناتیو: کنگره آزادی ایران برای تبدیل شدن به یک نیروی سیاسی مؤثر نیازمند تصمیم‌های عملی و سازوکار روشن همکاری است. پژاک چه معیاری را برای ارزیابی عملکرد این کنگره در نظر می‌گیرد؟

ریوار آبدانان: از نظر ما تعیین یک راهبرد و نقشه‌راه منسجم که مسیر فعالیت‌های سیاسی کنگره را به‌خوبی ترسیم کند بسیار اهمیت دارد. سپس برداشتن گام‌های عملی برای آنکه مبارزات مردمی در داخل کشور تقویت شوند تا همگی حول یک برنامه‌ی مشخص همگرا و هم‌مسیر شوند. از این طریق بر رژیم فشاری سیاسی وارد گردد تا ناچار به عقب‌نشینی در مقابل مردم شود یا اینکه عملاً به رژیم پایان داده شود و از آن گذار کنیم

آلترناتیو: روزآوا در سال‌های گذشته نگاه بسیاری از مردم ایران را نسبت به موضوعاتی مانند آزادی، مشارکت مردم و

آلترناتیو: تجربه روزآوا فقط یک تجربه سیاسی نیست، بلکه شیوه متفاوتی از زندگی

گوشه‌ای از خاورمیانه چگونه می‌تواند
تأثیرات ژرف و فزاینده بر پیرامون خود
بگذارد

**آلترناتیو: پس از انقلاب ژن
ژیان آزادی، زنان همچنان یکی
از اصلی‌ترین نیروهای مقاومت
اجتماعی در ایران هستند. آیا
مسئله زنان اکنون به یک مسئله
تعیین‌کننده در آینده سیاسی
ایران تبدیل شده است؟**

ریوار آبدانان: بله، مسئله‌ی
آزادی زنان و مشارکت‌شان در مبارزات
سیاسی یکی از مؤلفه‌های جدی در
تغییر و تحولات ایران است. هیچ یک
از مشکلات ایران بدون برقراری یک
دموکراسی راستین و کارآمد، قابل
چاره‌یابی نیست. مشارکت زنان در
تصمیم‌سازی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها
و میزان آزادی‌هایشان از مهم‌ترین و
اصلی‌ترین شاخصه‌های شکل‌گیری
دموکراسی هستند. زنان به‌اندازه‌ای
که در گذار از بحران سیاسی و نظام
دیکتاتوری کنونی نقش پیشگام دارند،
در شکل‌گیری نظام دموکراتیک آینده
و بازترسیم دوباره‌ی سپهر سیاسی ایران
نیز تعیین‌کننده هستند. ایران آزاد و

**نقش زنان تغییر داده است. به
نظر شما مهم‌ترین تأثیر این
تجربه بر جامعه ایران چه بوده
است؟**

ریوار آبدانان: روزآوا گفتمان ژن
ژیان نازادی را به‌خوبی پرورش داد و بر
جذابیت آن افزود و به‌نوعی الهام‌بخش
گردید. وقتی این گفتمان به جامعه‌ی

**مشارکت زنان در
تصمیم‌سازی‌ها
سیاست‌گذاری‌ها و میزان
آزادی‌هایشان از مهم‌ترین
و اصلی‌ترین شاخصه‌های
شکل‌گیری دموکراسی هستند.**

بسیار پویای روزها و ایران وارد شد،
ابعادی فراگیرتر و ماهیتی نیرومند پیدا
کرد. پیشگامی زنان کورد در روزآوا و
مقاومت تاریخی‌شان در برابر داعش،
به‌گونه‌ای سیاسی‌تر و در ابعاد فراتر
از مقاومت مسلحانه، در روزها و ایران
تجربه شد. همین امر نشان می‌دهد
که هر مبارزه‌ی دموکراتیکی در هر

دموکراتیک آینده را زنان و جوانان خواهند ساخت. مشارکت فعال زنان و جوانان در میدان مبارزه، ضمانتگر این است که آینده‌ی این کشور دیگر مردسالارانه و استبدادی نباشد

آلترناتیو: تشدید تنش میان ایران و آمریکا همواره بر فضای سیاسی داخل ایران اثر گذاشته است. سیاست فشار آمریکا چه تأثیری بر روند تحولات سیاسی ایران داشته است؟

ریوار آبدانان: پس از سال‌ها بهره‌برداری جمهوری اسلامی از مداخلات آمریکا در عراق و دیگر مناطق خاورمیانه، اکنون جنگ آمریکا-اسرائیل با جمهوری اسلامی، موازنه را علیه ایران تغییر داده. رژیم با بحران وجودی رویاروست. اگر مبارزات دموکراتیک مردمی گسترش پیدا کنند، فرصت بزرگی برای امتیازگیری از رژیم و حتی گذار کامل از آن فراهم می‌آید تا مردمان ایران از زیر فشار سرکوب و بی‌عدالتی خارج شوند و یک نظام مطلوب سیاسی برای خود تشکیل دهند

آلترناتیو: بخشی از نیروهای

سیاسی تغییر حکومت در ایران را مستقل از مداخله خارجی دنبال می‌کنند، در حالی که برخی دیگر بر نقش فشار خارجی تأکید دارند. پژاک چه نسبتی میان فشار خارجی و تغییر سیاسی در ایران قائل است؟

ریوار آبدانان: از فشار نیروهای خارجی بر رژیم می‌توان به‌عنوان یک فرصت تاکتیکی استفاده کرد تا مبارزات مردمی را به‌شکل سازمان‌یافته‌تر و نیرومندتر هدایت کرد، اما تمرکز اصلی ما بر روی عاملیت خود مردم و نقش سازمان‌های آزادیخواه و دموکراتیکی است که مستقل از عوامل خارجی می‌خواهند این مبارزات مردمی را به پیروزی برسانند

آلترناتیو: بحران اقتصادی ایران با تورم، کاهش قدرت خرید و گسترش نابرابری، به یکی از عوامل اصلی نارضایتی اجتماعی تبدیل شده است. این بحران تا چه اندازه می‌تواند بر آینده سیاسی ایران اثرگذار باشد؟

ریوار آبدانان: بحران‌های اقتصادی

کنونی، تابعی از بحران سیاسی و جنگ و شبکه‌ی رانتخواری هستند. بدون آنکه یک تحول سیاسی بزرگ صورت بگیرد این بحران‌ها به آسانی قابل حل نیستند. حتی اگر قدرت‌های جهانی در جنگ‌شان علیه جمهوری اسلامی موفق شوند نیز بحران‌های حاد داخلی ایران (چه اقتصادی و چه سیاسی و اجتماعی و امنیتی) قابل حل نیستند. تنها در صورتی که مردم ایران خودشان در میدان سیاست و مبارزه علیه رژیم حضور

آلترناتیو: ایران با مجموعه‌ای از بحران‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی روبه‌روست و جامعه روژها‌لات نیز مطالبات مشخصی درباره آینده سیاسی خود دارد. شما به‌عنوان نماینده حزب حیات آزاد کوردستان، چه مسیر عملی و مشخصی را برای خروج ایران از وضعیت کنونی پیشنهاد می‌کنید؟

ریوار آبدانان: گذار از جمهوری اسلامی به یک جمهوری دموکراتیک کثرت‌گرا و نامتمرکز (فدرالیسم دموکراتیک) که هم حقوق و جایگاه سیاسی ملیت‌های مختلف و هم حقوق و آزادی شهروندان در آن به‌رسمیت شناخته شود، تنها راه خروج ایران از بن‌بست سیاسی کنونی است. خود رژیم تاکنون هیچ تمایلی به تغییر خودخواسته نشان نداده است اما اپوزیسیون دموکراسی‌خواه ایران و مبارزات مردمی می‌توانند این گذار را عملی سازند

خود رژیم تاکنون هیچ تمایلی به تغییر خودخواسته نشان نداده است اما اپوزیسیون دموکراسی‌خواه ایران و مبارزات مردمی می‌توانند این گذار را عملی سازند

گسترده‌تری پیدا کنند و در تعیین مسیر تحولات به گونه‌ای فعال کنشگری کنند می‌توان به حل این بحران‌ها امیدوار بود و زمینه‌ی آن را فراهم ساخت

ALTERNATIVE
POLITICAL, IDEOLOGICAL & SOCIAL MAGAZINE

شهریور ۱۴۰۵

سال چهاردهم / دوره‌ی چهارم / شماره یازدهم

آلترنیو